

KVINNOSAKSFÖRBUNDET UNIONEN

TILL VAPEN

MOT OKUNNIGHET OCH
FÖRDOMSFULLHET!

1918

ANNA LUNDSTRÖM

Till vapen

mot okunnighet och fördomsfullhet!

Motto: På okunnighet och brist på insikt beträffande kvinnans ställning beror en stor del af den fördomsfullhet, hvarmed inom de mest skilda kretsar, och icke minst bland kvinnorna själfva, denna städse växande rörelse betraktas.

Bebel.

„Den princip, som ligger till grund för de bestående sociala förhållandena mellan könen — det ena könets lagliga underordnande under det andra — är i sig själf oriktig och för närvarande ett af de största hindren för mänsklighetens framåtskridande och bör ersättas genom principen af fullkomlig jämlikhet — ingen makt eller företrädesrätt på ena sidan, ingen underlägsenhet på den andra“ yttrar redan på sextio-talet John Stuart Mill. Det är själfallet att sådana djärfva påståenden vid denna tidpunkt med dess alldeles nyvaknade kvinnorörelse måste väcka ett oerhördt uppteende och betecknas som halft vanvettiga, men med sanningens allt genomträngande och genomsyrande makt ha de småningom vunnit mark. Den ena skrankan efter den andra har fallit, och i detta nu är kvinnornas fordran på politisk jämlikhet med männen i de flesta europeiska länder ett af de spörsmål, hvilkas lyckliga lösning är mer eller mindre endast en tidsfråga. Hos oss är denna lösning redan en

verklighet. Med den nya landtdagsordningens trädande i gällande kraft den 1 oktober 1906 äro alla finska kvinnor i politiskt hänseende såväl röst- som valberättigade. Att vi sålunda i social utveckling nått längre än de stora kulturländerna — detta berodde väl i väsentlig grad på omständigheter, på hvilka vår inhemska kvinnorörelse i det afgörande ögonblicket hade ett jämförelsevis ringa inflytande, men är det likvisst att anse som en direkt följd af densamma — af det väckelsearbete, som i sådant syfte hos oss redan under tiotal år bedrifvits och som under åren närmast före representationsreformen tagit sig ganska intensiva uttryck.

Redan på åttiotalet yttrar Adelaïde Ehrnrooth: „Sunda förnuftet, naturliga rättsbegrepp och logik säga enstämmigt att båda könens samverkan vid lagstiftningsarbetet måste göra detta mest fruktbärande för släktet i sin helhet“, och Minna Canth för i sina vid ungefär samma tid utgifna böcker med kraft och ifver kvinnornas talan. I deras spår ha våra kvinnoföreningar och kvinnosakskvinnor af nyare datum fört verket vidare. Kvinnornas deltagande i den politiska verksamheten under ofärdsåren och den uppoffrande fosterlandskärlek de därvid lade i dagen väckte männen till insikt om deras intresse och förmåga för dylika värf, och då representationsförändringen stod för dörren, yrkades af alla våra politiska partier på rösträtt äfven för kvinnorna. —

Icke förty träffade oss de nyvunna rättigheterna skäligen oförberedda. Vi hade icke kunnat räkna med ett sådant språng i samhällsutvecklingens gång, som det hvilket innebars i landtdagsordningen af år 1906. Enligt sakernas naturliga ordning hade väl en utvidgning af den kommunala rösträtten och kommunal valbarhet bort föregå den politiska. Att förhållandet blef ett omvänt måste betraktas som onaturligt och var, som redan nämndes, till större delen beroende af utom oss själfva verkande faktorer.

Sådana sakerna emellertid gestaltat sig äro vi nu i besittning af den politiska rösträtten, och det är

vår plikt att häraf söka göra det bästa möjliga bruk. Enligt mångas förmenande vore det bäst att bruka rösträtten på samma sätt som aposteln Paulus förmanar oss att „bruka världen“, nämligen „såsom brukade vi den icke“ eller med andra ord — att meningslöst rösta enl. order af närmaste manliga släkting eller vän. Vilja vi begagna vår rösträtt på sådant sätt, kunde vi sannerligen hellre varit den förutan. „Ja, men det är ju just hvad vi alltid påstått“, hör jag ett samstämmigt utrop från rätt många tanklöst pladdrande kvinnomunnar. Många — nej, jag vill ändå hellre tro och hoppas att deras antal icke skall vara alltför stort. I själva verket borde en sådan brist på uppfattning och ansvarskänsla alls icke kunna förekomma — eller ligger manne verkligen någon sanning härunder? Skulle de möjligen helt enkelt ha misstagit sig, alla dessa varmhjärtade ifrare för människorätt, som under de senaste decennierna ägnat lif och krafter åt kvinnofrigörelsens sak? Har deras tro varit falsk, deras möda förspild? Det är detta vi i det följande skola undersöka.

Vi kunna därvid tänka oss saken skärskådad ur flere olika synpunkter, bland hvilka jag som de förnämsta skulle vilja nämna rättvisans, lämplighetens och den praktiska nyttans synpunkt. — Med den främsta och förnämsta af dessa synpunkter — rättvisans — blifva vi säkerligen lättast färdiga, om ock svaret i någon mån måste vara beroende af lämplighetssynpunkten. Då kvinnan i alla afseenden är fullkomligt lika beroende af de allmänna lagarnas innebörd som mannen, så torde det knappast numera af någon kunna bestridas att rättvisa och billighet fordra att hon på deras tillblifvelse bör äga samma inflytande som han, om hon icke därtill visar sig alldeles oförnögen. Vi komma härmed till den andra synpunkten — lämplighetens synpunkt.

Vid den gamla invändningen om kvinnornas underlägsenhet i intellektuellt afseende är det väl i vår tid knappast någon, som på allvar håller fast, och tillochmed, om denna underlägsenhet verkligen *förefunnes*,

skulle den näppeligen kunna anföras som ett skäl mot rösträttens utöfvande, då ju icke heller männens rösträtt i något afseende göres beroende af högre eller lägre intelligens — så framt man icke rent af vill placera oss i dårarnas kategori. Icke heller invändningen att det politiska arbetet vore stridande mot den kvinnliga naturen torde kunna anses hålla streck. Historien förser oss i rikt mått med exempel på kvinnor, som med stor framgång idkat politik. Vi behöfva endast nämna en Katarina af Ryssland, en Elisabeth af England, unionsdrottningen Margareta m. fl. icke att förglömma all den storpolitiska verksamhet, som bedrifvits af kvinnor medelbart och med en man som verktyg och täckmantel. Det är således icke kvinnans bristande förmåga, som skulle göra henne olämplig för politiska värf. Annorlunda är i viss mån förhållandet med hennes nuvarande utbildning för ändamålet. Härutinnan förefinnes ovedersägligen en skillnad och det en ganska väsentlig sådan mellan män och kvinnor af alla samhällsklasser. Vi ha visserligen kommit ifrån förhållandena under mormors och mormors mors tid då man ansåg att en kvinnas vetande borde inskränkas till hvad som rörde synålen och grötgrytan, men i dag som är råder en ofantlig skillnad mellan det kunskapsmått, som för mannen anses oundgängligen nödvändigt och det som — ännu halft på nåd — tillerkännes kvinnan, och detta är fallet inom alla samhällslager. Pojken skall „skolas“, men flickan kan stanna hemma och se om småsyskonen eller annat dylikt.

Af de personer, som vid landtdagen skola besluta om fosterlandets framtid måste vi emellertid fordra kunskap inom snart sagdt alla områden af mänskligt vetande. Icke så, att hvarje representant måste vara hemmastadd inom alla olika områden, men så, att hvarochen af dessa kunskapsgrenar vid landtdagen måste vara företrädd. Där måste finnas personer, som förstå sig på jordbruk och personer, som äro hemma inom industrins och affärsverksamhetens mångskiftande områden. Där måste finnas personer, som

finna väg genom juridikens slingrande irrgångar och personer, som äga förståelse för exempelvis det förädlande inflytandet af konst och vitterhet. Hvarje yrke, hvarje gren af samhällsverksamhet röner inflytande af de lagar, som vid landtdagen stiftas och bör därför äfven försättas i tillfälle att göra sig hörd vid deras tillblifvelse. Med ett ord — vid landtdagen behöfves en massa fackkunskap. — Det finnes ju hos oss kvinnor med fackkunskap, exempelvis lärarinnor och kvinnliga läkare. För deras vidkommande kan jag icke inse att lämplighetsförhållandet ställer sig annorlunda än för männen. Men tillsvidare är det, tyvärr, inom rätt få områden vi kunna prestera sådan kunskap. Vore det måhända icke då i alla fall bäst att vi skulle afstå från att göra vår stämma hörd vid landtdagen? Svaret härpå måste göras beroende däraf, huruvida de kvinnliga förmågorna skola komma att tillföra representationen något slags tillskott af kunskap eller rättare någon kunskap som ej i samma grad innehafves af männen, om de — och här sammanfalla lämplighetens och nyttans synpunkter — om de komma att för landtdagsarbetet hafva något värde.

Innan jag går att direkt besvara denna fråga, måste jag be att få göra en liten afvikelse från ämnet. Låt oss i tankarna företaga en utflykt till den skola Edra barn besöka! Vi skola antaga att det är en samskola, ett läroverk, där gossar och flickor undervisas gemensamt. En skola och alldeles särskildt en samskola företer i många afseenden bilden af ett samhälle i smått. Det är människor — visserligen mycket unga — hvilka här under en lång följd af år skola framlefvat en stor del af sitt lif, underkastade gemensamma lagar och beroende af samma inrättningar. Dessa lagar utfärdas, dessa inrättningar bestämmas af skolans lärarepersonal. Skulle vi nu få höra att direktionen för skolan beslutat att härefter antaga endast manliga lärare, tror jag mig med säkerhet kunna förutsätta att ett allmänt utbrott af ovilja blefve följden. Och hvarför? Äga icke de manliga lärarena ofta större kunskaper än de kvin-

liga? Det kan ju hända att direktionen beslutat antaga endast de allra lärdaste. Måhända komma endast professorer vid universitetet att anställas vid skolan. Vore det då icke väl sörjdt för läroverket? Nej, och tusen gånger nej! Huru skulle en lärare — vore han än så kunskapsrik — hafva samma uppfattning för våra flickors önskningar och behof som en lärarinna, en som själf känt och tänkt på samma sätt som de? Huru är det möjligt att tillgodose behof, dem man ej fattar, att stifta lagar för dem, hvilkas känslor och önskningar man ej förstår.

Och är det ej alldeles på samma sätt inom samhället. Männen kunna ej stifta lagar för kvinnorna, emedan de ej känna till och ej förstå deras behof. Vi vilja ingalunda påbörda de manliga lagstiftarena brist på god vilja. En man älskar ju varmt sin mor, sin hustru, sin dotter och skulle säkerligen vara färdig att t. o. m. med någon uppoffring för egen del söka ställa det så väl som möjligt för dem, men han förstår helt enkelt icke hvad det är de behöfva. Om snärjd af sekelgammal fördom kan han icke sätta sig in i tanken att de närvarande samhällsförhållandena ha blifvit kvinnorna olidliga. Om sanningen af det oifvansagda tänker jag att gångna tiders erfarenhet ej lämnar oss något tvifvel öfrigt. — Kvinnorna däremot kunna i dessa frågor tala af egen erfarenhet. Hvem är det väl, hvars lif och verksamhet i så många afseenden kläfbindes af våra orättvisa äktenskapslagar? Hvem är det, som i de flesta fall får bära den tyngsta bördan af den bristfälliga rusdryckslagstiftningen? Hvem är det, som vid all sin verksamhet så oupphörligt mötes af ett härintill, men icke längre ty du är en kvinna? Icke förgäfvess säger ett gammalt ordspråk att den, som bär skon, vet bäst hvar han klämmer, och den som bäst känner bristen är vanligen äfven bäst skickad att finna på utvägar till dess afhjälpande. Det är denna insikt kvinnorna skola och utan vidare förkunskaper redan nu kunna tillföra landtdagen. Och det är en fackkunskap, hvars betydelse ej får underskattas. Den är tvärtom af ett

oskattbart värde, och först med dess tillhjälp skall det blifva oss möjligt att råda bot på de många missförhållanden, under hvilka Finlands kvinnor ännu lefva. Det arbete våra landtdagar ha att utföra är af en oerhörd vikt för hela vårt lands och vårt folks framtid. Ja väl, och just därför får det ej utföras af enbart män. Just därför får ingen lucka uppstå i det stora verket därigenom att vid dess tillblifvelse en så viktig kunskap skulle saknas, som kunskapen om halfva vårt folks behof och önskemål, — och detta önskemål af den art att deras verkningar skulle välsignelsebringande sträcka sig öfver hela folket, ty kvinnornas bästa är härvidlag ovillkorligen allas bästa. Män och kvinnor ha ingalunda i dessa afseenden motsägende intressen att bevaka, om det ock kan förefalla så för den, som ser förhållandena från en ytligare synpunkt.

Rätt farlig ser den invändning ut, som möter oss i påståendet att politiken skall komma att draga kvinnan bort från hennes egentliga verksamhetsföremål — hemmet. Men för det första ha på långt när icke alla kvinnor ett hem för sin verksamhet, för det andra måste väl äfven mannen anses hafva del i och följaktligen plikter mot hemmet, och det har aldrig fallit någon in att göra invändningar mot hans deltagande i det politiska lifvet. Jag kan icke neka mig nöjet att i detta sammanhang citera Ruskin, som ju icke gäller som någon speciell förkämpe för kvinnosaken. I sin bok „Hvad vi skola älska och vårda“ säger han: „Vi lefva i allmänhet i den föreställningen att mannens plikter äro för det offentliga, kvinnans åter för det enskilda lifvet. Men det förhåller sig icke alldeles så. Mannen har ett personligt värf eller åliggande, som angår hans eget hem och därjämte ett offentligt värf eller åliggande, som är en utsträckning af det förra. Sammaledes har en kvinna ett personligt värf eller åliggande, som angår hennes eget hem och ett offentligt värf eller åliggande, hvilket likaså är en utsträckning af detta.

Mannens uppgift mot sitt hem är, såsom ofvan

sades att betrygga dess bestånd och förkofran och försvara det. Kvinnans uppgift är att betrygga ordning, trefnad och ljuflhet inom detsamma. Utsträck dessa båda uppgifter! Mannens plikt som medlem af ett samhälle är att hjälpa till att bevara och underhålla, förkofra och försvara staten. Kvinnans plikt som medlem af ett samhälle är att hjälpa till med att ordna staten, bereda trefnad i densamma och vackert pryda honom.

Hvad mannen bör vara vid egen dörr, som det tillkommer honom att, om så behöfves, försvara mot kränkning och plundring, det bör han i icke mindre, men i ett mera hängifvet mått vara vid gränsen till sitt land, och för att fylla sitt mera maktpåliggande värf därstädes, måste han, om så behöfves, till och med lämna sitt hem åt förstöring.

Hvad kvinnan på samma sätt bör vara inom sitt hems dörrar såsom ordningens medelpunkt, tröst i sorgen och skönhetens spegel, det bör hon äfven vara utanför sina dörrar, där ordning är svårare, sorg mera öfverhängande, kärleksfullhet sällsyntare“.

Så långt Ruskin, och om än den absolut bestämda gränslinje han uppdrager mellan mannens och kvinnans naturliga verksamhetsområden förefaller en smula konstlad, tror jag dock vi i hufvudsak kunna enas om hans karaktäristik däraf och därmed låta den ofvan framställda invändningen mot kvinnans deltagande i det politiska lifvet falla. — Då vi i det föregående dessutom redan fastslagit att hennes verksamhet därinom skall tillföra detsamma ett tillskott af arbetskraft, ja, t. o. m. en arbetskraft af den art att den ej kan ersättas af någon man, måste vi anse hennes politiska arbete vara till synnerligt gagn för samhället — för fosterlandet och få väl i sådant fall äfven medgifva att detta arbete för henne blir en bjudande plikt. —

På grund af det föregående kunna vi nu något närmare precisera de frågor inom hvilka det är att antaga att kvinnans verksamhet skall blifva af största inflytande. Utom de särskilda s. k. kvinnofrågorna

torde det blifva de stora allmänt etiska frågorna, som komma att röna inflytande af hennes deltagande i deras handläggning. Bland de föregående nämna vi särskildt äktenskapslagstiftningen och hvad därmed sammanhänger, kvinnornas kommunala valbarhet, samt utvidgade verksamhetsområden och tillfälle till grundligare utbildning för kvinnorna. Bland de senare påminna vi om rusdryckslagstiftningen, sedlighets- och uppfostringsfrågorna, utom äktenskap födda barns rättsställning, fattigvården, barnavården, m. m. Göra vi nu ett försök att konstatera huruvida erfarenheten kan gifva vid handen att kvinnans deltagande i lagstiftningsarbetet hittills varit verksamt just i denna riktning, skola vi finna att så varit förhållandet.

I staten Wyoming i Nordamerika den stat, där kvinnorna tidigast varit i besittning af den politiska rösträtten utfärdas efter 25 års erfarenhet af folkrepresentanterna följande adress till „alla parlament i världen“:

„Det att kvinnorna i Wyoming äga rösträtt har icke haft några dåliga utan blott i flere afseenden mycket lyckliga följder: det har på ett synnerligen märkbart sätt bidragit till att bannlysa förbrytelser och fattigdom ur denna stat och detta utan några som helst våldsamma åtgärder; det har bidragit till att införa lugna och ordentliga val, en förträfflig regering, en anmärkningsvärd grad af civilisation och offentlig ordning, och vi peka med stolthet på det faktum att sedan 25 år, allt ifrån att kvinnorna äga rösträtt, äger intet distrikt af staten Wyoming ett fattighus, samt att våra fängelser stå så godt som toma, då brott nästan aldrig förekomma. Stödda på vår rika erfarenhet tillropa vi alla civiliserade stater på jorden att de utan dröjsmål må tillerkänna kvinnorna rösträtt“.

Det är ännu knappast vid tvenne landtdagar kvinnorna i vårt eget land varit i tillfälle att taga del i lagstiftningsarbetet. Våra kvinnliga representanter ha varit förhållandevis få, men hvilken mängd af nyttiga förslag ha de icke redan hunnit framställa,

och granska vi dessa förslag, skola vi äfven för deras vidkommande kunna konstatera samma ofvanangifna riktning.

Under landtdagen 1907 inlämnades följande förslag:

1.) Om utfärdande af nya stadganden angående äkta makars egendoms och gäldsförhållanden, undert. af Lucina Hagman och Alli Nissinen.

2.) Om förnyad lagstiftning i frågan om förvaltning af äkta makar tillhörig egendom och om makas bestämmanderätt härvid, underteckn. af Alexandra Gripenberg, Hilda Käkikoski, Eveliina Ala-Kulju, Ida Vemmelpuu, Hedvid Gebhard och Liisi Kivioja.

3.) Om utvidgande af gift kvinnas rättigheter, underteckn. af Anna Huotari, Sandra Lehtinen, Mimmi Kanervo, Hilja Pärssinen, Jenny Nuotio, Maria Laine, Maria Raunio, Ida Aalle och Miina Sillanpää.

4.) Om utvidgande af gift moders rätt öfver sina barn, undert. af Alexandra Gripenberg, Hilda Käkikoski, Eveliina Ala-Kulju, Ida Vemmelpuu, Hedvig Gebhard och Liisi Kivioja.

5.) Ang. höjande af kvinnans äktenskapsålder till 18 år, underteckn. af Lucina Hagman och Alli Nissinen.

6. Ang. höjande af kvinnans äktenskapsålder till 17 år, undertecknad af Maria Raunio, Jenny Nuotio, Mimmi Kanervo, Anna Huotari, Hilja Pärssinen, Ida Aalle och Miina Sillanpää.

7.) Om förändring af G. B. 1 kap. § 6 undertecknad af Eveliina Ala-Kulju, Ida Vemmelpuu, Hilda Käkikoski, Liisi Kivioja, Alexandra Gripenberg och Hedvig Gebhard.

8. Om skyddsålderns höjande för flickor till 17 år, undertecknad af Dagmar Neovius.

9. Om ändring i Strafflagens 20 kap. § 7, undertecknad af Alli Nissinen och Lucina Hagman.

10.) Om ändring i Strafflagens 20 kap. § 7, undertecknad af Hilma Räsänen.

11.) Om ändring i Strafflagens 20 kap. § 7, undertecknad af Alexandra Gripenberg, Hilda Käkikoski,

koski, Eveliina Ala-Kulju, Iida Wemmelpuu, Hedvig Gebhard och Liisi Kivioja.

12.) Om oäkta barns rättsliga ställning, under-tecknad af Hedvig Gebhard, Alexandra Gripenberg, Hilda Käkikoski, Eveliina Ala-Kulju, Liisi Kivioja och Iida Wemmelpuu.

13.) Angående förbättrande af oäkta barns rättsliga ställning, under-tecknad af Alli Nissinen och Lucina Hagman.

14.) Om oäkta barns rättsliga ställning, under-tecknad af Hilma Räsänen.

15.) Om inrättande af skyddshem för skydds-lösa barn, ogifta mödrar och deras barn, under-tecknad af Hilja Pärssinen, Anna Huotari, Sandra Leh-tinen, Mimmi Kanervo, Jenny Nuotio, Maria Laine, Maria Raunio, Ida Aalle och Miina Sillanpää.

16.) Om rätt för kvinna att bekläda statstjänst, under-tecknad af Lucina Hagman och Alli Nissinen.

17.) Om att kvinna oberoende af sitt kön måtte berättigas att bekläda statstjänster, under-tecknad af Hilda Käkikoski, Alexandra Gripenberg, Eveliina Ala-Kulju, Iida Wemmelpuu, Hedvig Gebhard och Liisi Kivioja.

18.) Om anordnande af undervisning i huslig ekonomi för kvinnor och statsbidrag för ändamålet under-tecknad af Hedvig Gebhard, Alexandra Gripenberg, Hilda Käkikoski, Eveliina Ala-Kulju, Iida Wem-melpuu och Liisi Kivioja.

19.) Om landskommunernas förpliktande att af-löna akuschörskan i hvarje kommun, under-tecknad af Alexandra Gripenberg, Hedvig Gebhard, Hilda Käkikoski, Eveliina Ala-Kulju, Iida Wemmelpuu och Liisi Kivioja.

20.) Om 20,000 marks årsanslag för nykterhets-arbetet, under-tecknad af Hilma Räsänen.

21.) Om rusdryckslagstiftning, under-tecknad af Hilma Räsänen.

22.) Om befrämjande af samskolornas utveck-ling under-tecknad af Lucina Hagman och Alli Nissinen.

23.) Om upphäfvande af gällande legohjonsstadga,

undertecknad af Miina Sillanpää, Anna Huotari, Hilja Pärssinen, Ida Aalle, Sandra Lehtinen och Mimmi Kanervo.

24.) Förslag till partiell ändring af § 15 af kap. 16 i Jordabalken, undertecknad af Hedvig Gebhard.

25.) Om Järnvägsundersökning Björkö—Galitzina—Kexholm, undertecknad af Hilma Räsänen.

26.) Om järnväg Riste—Loimaa, undertecknad af Iida Wemmelpuu.

År 1908 tillkommo följande:

1.) Om beviljande af understöd för föreningar och enskilda, som tagit till sin uppgift att stödja dem, som genom prostitutionens upphälvande äro i behof af stöd, undertecknad af Hilda Käkikoski, Alexandra Gripenberg och Hedvig Gebhard.

2. Om gatufrid för kvinnor, undertecknad af Hedvig Gebhard, Hilja Pärssinen, Hilma Räsänen, Lucina Hagman och Dagmar Neovius.

3.) Om rätt för kvinna att vara laga ombud och fullmäktig, undertecknad af Alexandra Gripenberg, Hilda Käkikoski, Eveliina Ala-Kulju, Iida Wemmelpuu, Hedvig Gebhard och Liisi Kivioja.

4.) Om anställande af kvinnliga sundhetsinspektörer, undertecknad af Lucina Hagman och Alli Nissinen.

5.) Om beviljande af anslag för inrättande af skolkök, undertecknad af Hilda Käkikoski, Iida Wemmelpuu, Eveliina Ala-Kulju, Hedvig Gebhard, Dagmar Neovius, Maria Raunio och Alli Nissinen.

6.) Om lisalmi privata samskolas öfvertagande af staten, undertecknad af Alli Nissinen.

7.) Om inrättande af undervisnings- och vårdanstalter för andesvaga barn, undertecknad af Hilma Räsänen.

8.) Om anställande i hvarje län af vandringslärare för uppförande af tidsenliga stall och fähus, undertecknad af Alli Nissinen och Lucina Hagman.

9.) Om ändring af Strafflagens kap. 43 § 5 rörande djurskydd, undertecknad af Lucina Hagman och Alli Nissinen.

10.) Om införande af allmän moderskapsförsäkring, undertecknad af Hilja Pärssinen, Anna Huotari, Sandra Lehtinen, Mimmi Kanervo, Jenny Nuotio, Maria Laine, Maria Raunio, Ida Aallé och Miina Sillanpää.

11.) Om förbud för enskilda att idka arbetsförmedling som affär samt skyldighet för kommun att inrätta arbetsförmedlingsbyråer, undertecknad af Miina Sillanpää, Anna Huotari, Maria Raunio, Hilja Pärssinen, Jenny Nuotio och Maria Laine.

12.) Om utjämning af den jordbrukarne i Parola åhvälfda inkvarteringstungan, undertecknad af Lucina Hagman och Alli Nissinen.

13. Om benådande af deltagarne i Sveaborgsrevolten, undertecknad af Maria Laine.

14.) Om afskaffande af ordningsstraffen inom fängelserna, undertecknad af Maria Laine!

De fyra första af de år 1907 inlämnade petitionerna afse en genomgripande förändring af de egendomsrättsliga förhållandena inom äktenskapet och afskaffande af mannens målsmanskap öfver sin hustru. Härom säger vår nu gällande lag: „Sedan man och kvinna äro sammanvigde, då är han hennes rätta målsman och äger söka och svara för henne samt råda öfver boet.“ Om en kvinna före äktenskapets ingående förfogat öfver en större förmögenhet (som ej är nedlagd i fastighet) så äger hon efter jaordet i brudstolen ej att disponera öfver en penni däraf utan mannens samtycke. Om en gift kvinna ärfver sina egna föräldrar, så är det ej hon utan mannen, som disponerar penningarna. Det är till honom de utbetalas och han, som däröfver skall afgifva kvitto. För att kunna föranstalta bouppteckning efter sina föräldrar måste hustrun hafva fullmakt af sin man. Uppstår tvist om arf som tillfaller en gift kvinna, så är det mannen, som bestämmer hvilka påståenden skola göras i saken. Emot hustruns önskan kan han å hennes vägnar väcka process ang. ett henne tillfallet arf. Den gemensamma egendomen kan af mannen förpantas. Med den kan han ingå borgensförbindelser,

då hustrun i sådant afseende ej utan mannens medgifvande kan vidtaga någon som helst åtgärd. Endast beträffande fastigheter gälla här undantagslagar, liksom hustrun äfven råder öfver sin egen arbetsförtjänst. Men omsätter hon denna sin arbetsförtjänst i någonting — köper hon sig t. ex. för sina själfförvärfvade penningar en symaskin, så är denna återigen gemensam egendom och kan af mannen efter förgodtfinnande säljas eller pantsättas. — Vidare säger lagen: „Hustrun följer och mannens stånd och villkor.“ Om en man önskar afskudda sig medborgarskap i ett land för att öfverflytta till ett annat, så fordras därvid iakttagande af åtskilliga lagliga formaliteter. Om en kvinna gifter sig med ett främmande lands undersåte, så är hon utan vidare krus hans landsmaninna.

I egenskap af sina barns förmyndare är det fadern, som ensam äger att utöfva bestämmanderätt öfver deras vård och uppfostran.

Den lagliga äktenskapsåldern hos oss är för kvinnor endast 15 år. I denna ålder, då kvinnan ännu är hvarken kroppsligt eller andligt utvecklad kan hon ingå äktenskap och, själf ett barn, blifva moder till andra barn. Petitionerna 5—7 afse en ändring af detta missförhållande. I de under N:ris 8—11 upptagna förslagen yrkas allmän åklagares rätt och skyldighet att väcka åtal för sedlighetsbrott, begångna mot flickor under 17 år; hittills har den lagliga skyddsåldern i sådant afseende varit endast 12 år. 12—15 afse förbättrandet af de arma barns rättsställning, som haft olyckan att blifva bragta till världen af föräldrar, som till en viss grad ställt sig utanför samhällets lagar. Sådana barn äga enligt våra nu gällande lagar ingen arfsrätt efter sin fader och om modern jämte dem har barn födda inom lagligt äktenskap ärfva de blott hälften mot dessa senare. — För mödrarnas anspråk på samhället tala petitionerna 19 af år 1907 och 10 af år 1908.

Petitionerna 16—18 och 22 af år 1907 samt 3—6 af år 1908 afse vinnandet af större bildningsmöjligheter

samt utvidgade arbetsområden för kvinnorna. Genom förslagen N:ris 20—21 af år 1907. samt 1 och 2 af år 1908 understödas sedlighetssträfvandena och kampen mot rusdryckerna. För de svagast rustade i lifskampen tala förslagen 7 och 9 af år 1908. Dessa äro af de inlämnade förslagen de, som hafva den största bärvidden. De öfriga afse förhållanden af mer eller mindre speciel natur. Utom de här uppräknade förslagen hafva åtskilliga af män inlämnade petitioner understöds af kvinnliga namn, så alldeles särskildt petitionen om en högst behöflig revision af kommunalförfattningen.

Till allt detta kan visserligen invändas att det ofta är mycket långt mellan framställandet af ett förslag och dess bringande i verkställighet, men vi måste i alla fall fastslå som ett faktum att de första stegen i den rätta riktningen äro tagna. Och om de ännu ej fört långt, böra vi besinna huru föga förändring i dylika afseenden decennier åstadkommit under den enbart manliga lagstiftningsregimen. Utom dess ha i själfva verket en del frågor redan hunnit för hvad på landtdagen ankommer blifva afgjorda i den af förslagsställarinnorna förordade riktningen, nämligen ang. anställandet af akuschörskor i landskommunerna samt om anordnandet af undervisning i huslig ekonomi, hvilka bägge frågor redan under den första landtdagen funno sin lösning. Likaså är fallet med frågan om äktenskapsålderns höjande, i afseende hvarå man under senaste landtdag stannade för en minimiålder af 17 år. Vid landtdagen år 1908 hade lagutskottet till frågor af första kategorin hänfört såväl förslagen om ändring af giftermålsbalken, som om skyddsålderns höjande och utom äktenskapet födda barns rättsställning. Den första af dessa frågor hade redan till stor del behandlats, och är det att antaga att alla tre frågorna under denna landtdagsperiod skulle kommit under ompröfning, i händelse ej landtdagens oförutsedda upplösning plötsligt afbrutit allt arbete. Öfverhufvudtaget har kammaren med stort tillmötesgående

hänskjutit alla de kvinnliga folkombudens förslag till resp. utskotts behandling.

Att påskynda genomförandet af hvad som nu planlagts — det är kvinnornas egen sak. Det kunna vi göra, om vi välja in flere kvinnliga representanter. Och därför, du, kvinna, som tillhör den kroppsarbetande klassen i vårt land, låt icke tröghet eller andras öfvertalning hindra dig att gå fram till valurnan och rösta på en lista som öfverst bär en kvinnas namn! Du dömer annars dig själf och dina medsystrar till att fortfarande röna trycket af de talrika missförhållandena inom samhället. Det faller ju af sig själf att vi måste se till att vårt val träffar en kvinna, som är värdig att föra vår talan, en, som förenar ett godt förstånd med ett varmt hjärta, erfarenhet och sakkännedom med frisinthet och medkänsla.

Och du, som tillhör vårt lands jämförelsevis lyckligt lottade förmögnare samhällslager, säg ej i stolt själförnekelse: „Jag för min del bryr mig ej om att låta representera mig af en kvinna. Det är så viktiga intressen, som nu fordra ett afgörande, att vi endast borde se till att dugande och erfarna män i så stor mängd som möjligt blifva invalda. Mina enskilda intressen kunna vänta.“ Det är ju alls icke dina enskilda intressen det gäller, du uppoffrande själ. Det är dina tusen och åter tusen medsystrar i de fattiga hemmen, som du dömer till ett fortsatt slafveri under tunga äktenskapslagar. Det är dessa samma, redan annars så betungade medsystrar, som du dömer att allt framgent bära bördan af den ofullkomliga rusdryckslagstiftningen. Det är många tusental unga kvinnor, som du måhända kastar in på lastens bana, då du vägrar att räcka dem en hjälpsam hand för att bereda dem större möjligheter till själfförvärf. Och icke nog härmed. Vi ha nu i vår hand medlet att för kommande generationer jämna den väg, mot hvars stenar vi själfva så ofta stött oss, och vi skulle döma dem — våra egna döttrar — till ett lif under samma missförhållanden! Vi ha att ansvara icke blott för vår samtid utan inför eftervärlden.

För oss som för männen måste fosterlandets bästa vid valen stå som den afgörande faktorn, men vi fara vilse om vi anse att dess värn ovillkorligen måste skötas uteslutande af män. Det är icke endast fysisk kraft och stor förfarenhet i många stycken, som göra ett folk starkt i sitt inre och motståndskraftigt, då det gäller anfall utifrån. Det är i minst lika hög grad folkets sedliga ståndpunkt, dess andliga styrka, som härvidlag kommer att fälla utslaget. Under ofärdsårens mörka och tunga dagar ha Finlands kvinnor visat att fosterlandet kunde räkna på sina döttrar fullt ut lika säkert, som på sina söner. Vi kvinnor ha däremot af det föregående funnit att vår rätt, som ju är hela släktets väl, bäst bevakas af andra kvinnor.

Må vi därför, innan vi gå fram till urnorna, besinna att det är vår oafvisliga plikt att så begagna vår rösträtt att antalet af de i kammaren invalda kvinnorna icke blir för litet! Vi böra icke känna oss lugna därför, att vi sett att ett tillräckligt antal kvinnonamn finnes upptaget på listorna. Låt oss tänka, enhvar i sin stad, att det är möjligt att just vår röst ännu skulle behövas, för att få den ena eller den andra af de kvinnliga kandidaterna att afgå med seger!

Och må vi påminna oss att det är öfver oss framtidens dom kommer att hvila för alla de välsignelsebringande reformer, som uteblifva eller uppskjutas, i händelse de kvinnliga representanternas antal ej blir stort nog att med tillbörlig kraft uppbära dem och föra dem framåt. Låt oss bära högt vår rösträtt, det dyrbara vapen fosterlandet skänkt oss till värn för dess framtid och lycka!

Anna Lundström.

Öflund & Petterssons Bok- &
Stentryckeri · Helsingfors 1908